

ΤΡΑΓΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Του JEAN - JOSEPH RENAUD

ΤΟ ΓΥΑΛΙΝΟ ΜΑΤΙ

Μιά παγωμένη και ομίχλωδη νύχτα του Φεβρουαρίου έγριζα από τη Χάρθρη με το τελευταίο τραίνο. Ήμουν εξαντλημένος από την ζούρασι και δεν άντεγα πιά. Μονάχος καθώς είμουν μέσα σ' ένα κακοφωτισμένο διαμέρισμα της δευτέρας θέσεως έμισοζοιμούσων ναυοιριζόμενος με τον μονότονο και βάνανσο χροτό που έζαναν ή ρόδες επάνω στις γραμμές. Στο Βερνόν όμως ανέβηκε σ' ένα τραίνο στο ίδιο βαγόνι που ήμουν σ' έγω, ένας άνθρωπος κολοσσιαίων διαστάσεων και άπαισιος την όψη. Έξαθήσε βαρεία στην πιο μαζουρή από την είσοδο γωνία του βαγονιού και από εκεί έπαραιμόνευε την πορτίτσα άζίνης, σκιμμένο προς τα μπρός, ως την ώρα που ξεζίνησε το τραίνο... Φορούσε ένα παλιό τριμμένο σακκάκι, του όποιον ο άναρχωμένος γιαζάς μόλις κατώρθωνε να κρούη μιá λερωμένη φανέλα που φορούσε από μέσα. Το πρόσωπό του ήταν δασύ, και, καθώς το σιαζέε ο γείσεος του κασέτου του, φαινόταν πολύ ύποπτο. Οι όμοι του ήσαν δυνατοί και τετράγωνοι και φορούσε ένα ζευγάρι παληοπάπουτσα δίχως γιάτσες. Το όλο τον έκανε να φανταίται σαν ένα από τους επικίνδυνους έξενους ληστές της βλαίθρου, οι όποιοι έπερτείνων πολλές φορές τη δράση τους και μέσα στα τουζιά τραίνα.

Μόλις ξεζίνησε το τραίνο ο άγνωστος αυτός άναζάθησε σ' άνενησεσσε δυνατά. Έλειτα σιζάθησε σ' έριξε από το μωανο τζάμι μιá ματιά στο διπλανό διαμέρισμα, που είξερα πως ήταν άδειο, και ξαναζάθησε όχι πιά στην μαζουρή άριστερή γωνιά, αλλά στην δεξιά, άκριβος άπέναντί μου. Με έζωτίζαζε ύποπτα.

Κάθε διάθεσις όπνου μου έφυγε από εξείννη την στιγμή. Τα ρούχα μου, ή δυό βαλίτζες μου και τα γάντια μου με έζαναν να φαινόμια σαν άνθρωπος που είχα το πορτοφόλι μου γεμάτο. Άδύνατος, εξαντλημένος από την ζούρασι ήμουν λεία εύκολη μέσα στο έρημο έξενιο νυκτερινό τραίνο.

Η βροχή έμαστίζονε τα τζάμια και το βοήητο της μιάς με τον χροτό του τραίνου μάζ άπεινοννε άζομα περισσότερο από τους άλλους άνωθούς. Κι' αν ζήτωσησσε βοήθεια ζανείς δε μπορούσε να μ' άκουση από τάλλα διαμερίσματα.

Σε μιá στιγμή ο άγνωστος έβγαλε ένα άποτσίγαρο, το έβαλε στο στόμα του και ενώ έφαγε στην θέση του να βρή σίγρια έφτυσε ζάτω. Κατόπιν χωρίς να νοιασθί για τα πόδια μου άλωσε στην τυχί τα δικιά του που ήσαν καταλερωμένα. Έγω τον έζωτίζα με φόβο και με άηδία. Παραζοιουθόσα προ πάντων τα χέρια του τα περάστια και δακτύλια αυτά χέρια, που βλέποντα τα μόνο ανατορίαζες. Ξαφνικά ο άγνωστος μου φώναζε με φωνή βραχνή:

— Για ποιο λόγο με παραμονεύει ή άφενταί σου και δεν ξεκορφώνει το μάτι της από πάνω μου;

Τότε έγω του άποζωθήσα ξερά-ξερά:

— Αφήστε με ήσυχο.
Έξενιος δεν είπα λέξη και άφοδ σημαζεύθησε στην γωνιά του, έζοιουζολώθησε σαν να ήθελε να κοιμηθί. Έλέταζε κατόπι το άποτσίγαρο, έφτυσε άλλη μιá φορά ζάτω και έβλεπε τα μάτια του.

Σε λίγο μου φαινόταν σά να τον είξε πάρει πιά ο όπνος. Τότε σιγά σιγά ο φόβος μου άρχισε να μου περνάει σ' άρχισα μάλιστα να είρωνασσομαι τον έαυτό μου και λέω πως σίγουρα θά είμουν νευροπαθής άφοδ ή παρουσία του άγνωστου αυτού μ' έκανε να φορηθώ τόσο.

Έπερσε ζά πλοση ώρα. Η βροχή είξε πάρει έντωμεταζίν. Το μονότονο κι' άτελείστο κουνήμα του βαγονιού είξε άρχισει να μ' άποζοιμίζη και πάλι σιγά σιγά και σε λίγο βυθίσθηκα σε νάσχη.

Ξαφνικά σαν κάποιον ένδοτικό να με προειδοποιούσε συνήλθα από την νάσχη έξείνη. Ο άγνωστος είξε άλλάξει λίγο θέση, φαινόταν σά νάχη ξυλνήσει και με έζωτίζαζε με το ένα μόνο μάτι του το δεξί που ήταν ορθάνοιχο και γουρλωμένο. Το άλλο έμεινε κλειστό. Δεν μπορούσε να φαντασθίτε πόσο — μέσα στο διαμέρισμα έξενιο που ο θορυβος και ή ταχύτης του τραίνου το άπερινοναν έντελώς — ή ματιά αυτή, που ήταν καρφωμένη επάνω μου άζίνητη μ' έκανε να τρομάζω.

Απορβόθησα άμέσως σκυθρωπός, προσπαθώνταζ να πάρω ήθος έπιβλητικό: Κάτω από την σιαζί που έφωρνε το κασέτο του άγνωστου, το μάτι έξενιο έξαζολουθόσε να με κωτίζη έπιμονα.

«Τι σημαίνει αυτό; άναρωτήθηκα με φόβο.

Έξείνη τη στιγμή ο άγνωστος, καθώς μετατόπιζε το πόδι του, μωδωσε μιá δυνατή κλωτσιά.

— Είθε πολλή άναίδης! του φώναζα με τόνο άποφασιστικό παρ' όλο τον φόβο που έπλημμύριζε την ψυχή μου.

Έξενιος τότε πετάχθηκε όλόμορφος και μανιώδης, με τα χέρια άνοιχτά σε στάσι άπειλητική, με τα σιγόνια προτεταμένα, και όργλιάζε:

— Τι έπαθε αυτό το γουρουνί:
Στο σκίόφος τότε της λάμπα, του διαμερίσματος είδα το μουσούδι του που έμοιαζε με μουτσούνα γουρίλλα... Έν γένει ή όψη του ήσαν τόσο άγρια, τόσο τοιαυρή, ώστε άναγκάσθηκα να ζητήσω συγγνώμη τραυλίζοντα. Στο τέλος έξενιος μαζεύθηκε και πάλι στην θέση του γουλλίζοντα και έλειπει τα μάτια του. Ήμουν όμως βέβαιος ότι δεν έζοιμόταν...

Το τραίνο είξε περάσει πιά τον σταθμό του Μάντ και έτραβόσε ζατ' εδθείταν για το Παρίσι. Η ταχύτης του που είξε άζήση έδυνάμονε τώρα τον θόρυβο, και μιá άπερινοναν περισσότερο από τους άλλους άνωθούς.

Πούς ήταν άραγε ο άνωθωπος αυτός; Ήταν τρελλός; Ήταν έγγληματίας; Με είχε διαλέξει άραγε για να με ληστεύη; Τέτοια έποκειμένα μονάχα με καζοος σπολους άναβαίνων στην δευτέρα θέση των τραίνων... Ο κώδων του κινδύνου βριζόταν μαζουά από τη θέση μου στην άλλη γωνιά του διαμερίσματος και για να τον φθάσω έπρεπε να προσπεράσω τον άγνωστο... Κι' αν προφθαινα όμως να τραβήξω το κωδούν ή ζίνηςής μου αυτή θά τον έξαγρίωνε άσφαλώς και θά με άποτελείωνε προτού προφθάση για μουθίη βοήθεια. Καλλίτερα ήταν να περιμένω.

Τι φοιζώδες όμως μαρτύριο ήτο αυτή ή άνιασνή; Δέ μπορούσα να έπεινομι πιά... Το μόνο όλο που είχα επάνω μου ήταν ένας σουγιάς τον όπιον έζωτίζωσα άνοιχτόν, μέσα στην θέση του για ζάθε ενδεχόμενο.

«Έξανα κι' έγω πως έζοιμόμουν. Άλλά άνίμωσα από τα μωαζλεισμένα βλέφαρά μου έπέβλεπα τον παρθένο γείονα μου.

«Άξαφα, ο άγνωστος άνοιξε και πάλι το δεξί του μάτι και το κάζωφσε και πάλι επάνω μου... Τι μαρτύριο ήταν αυτό! Τι άγωνία!... Ένας φοιζτός έννερωσιμός με κατείχε όλόζληρο που με έκανε να ζλαίω από τη λύσσα μου, ενώ τα γόνάτα μου έτραιναν. Τα δακτύλια μου είχαν άρχισει να πουνούν πιά από τη δύναμη της όποια έσφαγγα το σουγιά μου... Ά! Έξείνο το μάτι μου φανταίται πως το ξαναβλέπω άκώμη μπροστά μου και με πιάνει άνατριχίλα!

Τού κάζου προσπαθόσα να στέψω το βλέμμα και την προσοχή μου σ' ένα άλλο σημείο του βαγονιού... Τα μάτια μου έστρωσαν διαρκώς μόνο τους προς το άποτσίγαρο έξενιο μάτι...

«Ό! ποιά άναζοίφιση θά έννοιαθι μόλις έφθανε το τραίνο στον σταθμό του Άγιου Λαζάρου... Άλλά έπρεπε να πεοτή άζομη μισή ώρα όσπου να φθάσωμε. Ήταν άδύνατο όμως να περάσω άζομη μισή ώρα, τινάτια όλόζληρα λεπτά ζάτω από το βλέμμα έξενιο! Σωμαζέωμουν στην γωνιά μου με τση δύναμη ώστε έπονόσαν πιά ή πλάτης μου και έζωνα το κωφάλι μου μέσα στους όμοις μου.

Θά έτελείωνε ποτε ή άγωνία έξείνη; Έξαφνα ο άγνωστος άλλάξε θέση... Το κωφάλι του τώρα κρεμόταν προς τα έμπρός, και το δεξί του χέρι έπληρωίσε ύποπτα στην

τσέχη του σακακιού μέσα στην όποια όλησχε κλωπος όγκος, κάποιον μαζαίρι ίσως ή περίστορο... Έτοιαζόταν, φανταίται να μου άρχισί!

«Άρχισα ν' ανακνέω με δυναζολία, τόσο πολύ ο φόβος έπίεζε το στήθος μου. Αναπολόσα για να πάρω θάρρος διάφορα δραματικά και τραγικά περιστατικά της ζωής μου!... Έτοιαζόμουν συγγώνως να άμυνθώ. Τα δακτύλια μου έσφαγγαν μέζωι πόκων την λαβή του σουγιά. Προσπάθησα να θυμηθώ τις συμβουλές που μου είξε δώσει άλλοτε κάποιος φίλος μου είδικός στην τεχνή της άμύνης εναντίον των κακοποιών... Έλεπε να χτυπήσω άκριβός στην καρωτίδα με την αίμα του σουγιά. Μά ποτε να χτυπήσω; Ά! όσο πιο γρηγορα τόσο το καλλίτερο! Προτιμώτερος ο θάνατος παρά ή άγωνία έξείνη της άνιασνής.

Έν τούτοις κατώρθωσα να κωραρξομαι του έαυτού μου. Χίλιες δυό σζέφρες περνούσαν από το κωφάλο μου. Θά ξανάβλεπα τάχα ποτε τους φίλους μου; Θά ξανάβλεπα το Παρίσι; Γιατί ο άνθρωπος αυτός ήθελε να με σκοτώση; Έπί τέλους όμως μπορούσε να βλώ έγω νικητής από την πάλη που θά διεξίγητο... Γιατί όχι; Πολλές φορές συνέβη να νικηθών τρομεροί καζοφγοι από αδυνάτους άνωθωπους σαν σ' έμένα...

Περιμένα με άγωνία να δοθί ένα τέλος στην ίστορία αυτή. Λέν άντεξα πιά.

Είχα συγγεντώσει όλες τις δυνάμεις μου, τη στιγμή που έξενιος έκανε μιá ζίνησι, ή όποια μου έφάνηκε ως το προοίμιο της επιθέσεώς του. Άνιζανος πιά να συγκαταηθώ, όρημα κατεπάνω του με άπειλησία.

Τόν άραζαζα από την γενειάδα, την φοιζία δυνατά και έζωσα τον σουγιά μου μέσα στον λαίμο του με μιá μαγία τρομαρή. Είδα τότε το άλλο μάτι του ν' άνοιγη, γεμάτο τρομο και άγωνία... Ένα

Τον κίταδα με φόβο, με άηδία...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΓΙΑΤΡΩΝ

Οι άρρωστοι που πλήρωσαν και βρίσκονται στο... νεκροταφείο!... Ο γιατρός που σκοτώνει έλο και δίπεδα!... Ο λέρδος που... δεν ήταν άρρωστος. Ή εκδίκησης του ιατρού Χέβρετ.

Ο γιατρός Χ... φθάνει έξω φρενών στην Ίατρική Λέσχη. Κάθεται σε μία γωνιά σιωπηλός και συγχισμένος.

— Τι έλαφες γιατρέ; Με ποιόν τύχεις;... τον έρωτά ένας συνάδελφός του.

— Μ' έναν παλιάνθρωπο, έναν ξένο... φαντάσου, φίλε μου, ότι πρό ενός μηνός με κάλεσε στο ξενοδοχείο όπου έμεινε. Τον περιποιήθηκα επί δεκαπέντε μέρες. Και τώρα, τό ζων, τόσους χωρίς να με πληρώση!.

— Έ, τί τά θέλεις, έτσι είναι ο κόσμος... Δεν πρέπει να παραπονεύσαι... Στο νεκροταφείο, βρίσκονται τόσο άρρωστοί σου που σε πλήρωσαν... χωρίς να τό σκάσουν!...

***

Πρό ολίγων ημερών, ο γιατρός Ζ... που γημίζεται για τους άρρώστους, τους οποίους έχει... εξαποστείλει στον άλλο κόσμο, είχε πάει κυνηγι μαζί με τον κόμητα ντε Β. Έξαφνα πέρασε μπρός του ένας λαγός. Ο γιατρός σκοπεύει, πυροβολεί, και σκοτώνει... μία κόττα που βρισκόταν κάμπουσα μέτρα μαζωτέρα.

— Μά τί διάβολο! γιατρέ, τού λέει τότε γελώντας ο κόμης, έξεις βάλει όρκο να μη σκοτώνης παρό... δ ί π ο δ α ! ! !

***

Ο κ. Στάνλεϋ Χέβρετ, ιατρός του βασιλέως της Άγγλιας, έζηληθη έσπευμένως κάποια νύχτα στο σπίτι ενός άγγλου λόρδου ο οποίος... όμως δεν ήταν παρά ελαφρά άδιάθετος.

Ο Χέβρετ, άφοϋ τον έξητισε, τού είπε με μεγάλη σοβαρότητα: — Έχετε έτοιμάσει την διαθήκη σας;

— Όχι. Τότε πρέπει να καλέσετε άμεσα τον συμβολαιογράφο... Και οι γιοί σας, που βρίσκονται;

— Στο Μάντσεστερ!

— Τηλεγραφήστε τους να επιστρέψουν το γρηγορότερο...

Ο λόρδος, κατατρομαγμένος έστειλε έναν έπαφτό τον για να έκτελέσει την διπλή αυτήν έντολη. Κατόπιν, γυρίζοντας στο γιατρό, τον έρωτήσει με άγνοια:

— Έσπε, γιατρέ, είμαι τόσο πολύ βαρύν άρρωστος;... Δεν έπαφει έλις σωτηρίας;...

— Πώς σάς ήθελε αυτή ή ίδεια! Δεν έσπε σχεδόν τίποτε;

— Μά τότε γιατί μου είπατε να καλέσω τον συμβολαιογράφο και τους γιούς μου;

— Για να μην είμαι ο μόνος ήλιθός που ταξιάστηκε άφθο έδω κ' έγρασα τη βραδύα μου για τό τίποτε!...

Έσπε άφθο πείσθηκε άπο τό λαιμό του άπο πρόσφορο που κού έστράφησε και κού άποσκασε τό στόμα άπο τό όποιο έβγαζε άπαισι οφελίασματα. Ένοκωσα τότε μάν άλίμια στην γλώσσα μου και έλιποθήμια.

***

Όταν έξόπνηρα είδα γόφο μου διά φορα πρόσφορα που μ' έζότιαν με προσοχη. Στα πρόσφορα μου ένωσθηα την πιχη όσημ του αιδήθου. Βρισκότων σε μιά αιδούσα αναλονής του σταθμού του Άγιου Λαζάρου, όπου με είχαν μεταφέρει μετά τη λιποθυρία μου. Άπλήθυνα σαστισμένος, μερικες έρωτήσεις στους άνθρώπων: που βρισκόταν γόφο μου και κείνοι μου άποζώθιζαν με προσήμια.

Ο άγνωστος, που είπαν, είχε πείθαι. Κανεις δεν ήξερε άπο πού έρχόταν. Στις τόπες του δεν βρέθηκε κανένα είτιθιο. Άπο τό χασοιά της ταυτότητός του όμοσ διελιτόθη, ότι ήταν σιδηροδρομικός. Είχε και μιά δικαστική πιστοποίηση, ότι ποτέ δεν είχε καταδικασθή, ούτε κατηγορηθή για πούτι άείλοποιη.

Όταν μās βρήζαν και τους δύο μέσα στο διαμέρμα του τριάνου, έμνενα λιποθυμισμένος κι' έκείνον θανάσιμα τραυματισμένο, είχαν συμπεράνει ότι έκείνος μου έτετεθή και ότι έγω άντιμετώπισα την έλπίσσή του... νικηφόρος. Με συνεζώησαν μάλιστα γι' αυτό...

— Τι άπαιού που ήταν τό μούθου του, μ' έκείνο το γυάλινο μάτι, είλε τότε κάποιος.

Η φράσις έκείνη μου έφερε ολασμούς στο πρόσφορο μου τόσφ δυνατούς που όλοι τους έπρόσβαζαν.

— Είνε άπο την αντίδρασι, είλε κάποιος.

— Έγω, έκλεισα τό μάτι μου και πέρασα πολλά λεπτά της ώρας με φρήνη άναλογίζόμενος τό τί είχα κάνει. Ή σκεψής μου είχαν ξεκαθαρίσει πιά...

Ο δικτυλισμένος έκείνος σιδηροδρομικός είχε άνβρει ζουφά στο διαμέρμα, θέλοντας να ταξιδεύσση, δορσάν ός τό Παρίσι. Τό ένα μάτι του ήταν γυάλινο. Γι' αυτό όταν άποζωμώταν τό βλέφαρο του άναγνώταν έπάνω άπο τό γυάλινο μάτι του, πράγμα που συμβαίει συχνά—όπως μου είπαν άργότερα—σε πολλούς μονόφθαλμους. Γι' αυτό μολονότι έζοιμώταν βαθεία φαινόμενα σάν να με κάταξε. Ή κλωσπια του, ή κινήσεις του ήταν άσυναίσθητες κινήσεις ανθρώπου που κοιμάται.

Άπο φόβο, άπο άδημονία είχα σκοτώσει έναν άνθρωπο άθωο, έναν άνθρωπο άζινδουνο.

ΑΠ' ΤΟΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΤΥΠΟ

ΝΕΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ...

Τί δώρα έλαβε ο Λήντμπεργκ

Τά τελευταία Άμερικανικά φύλλα δημοσιεύουν έκτενη κατάλογο των δώρων, τό όποια έλαβεν ο διαβάς τον Άτλαντικόν αεροπόρος Λήντμπεργκ.

Ο Λήντμπεργκ, λοιπόν, εκτός των παρασήμων και των μεταλλίων που του έδόθησαν άπο τά διάφορα κράτη, πόλεις, και άθλητικά σωματεία όλου του κόσμου, έλαβε και τά εξής δώρα άπο διάφορους, άγνωστούς ως επί τό πλείστον, θαυμαστάς του: Δύο αυτοζίνητα, πλήθος... ρολογιών, άμέτρητες ταμπάκες, ένα πορτοφόλι ποικιλμένο με ρουμπίνια, ζαφείρια και διαμάντια, μεγάλο αιδιμό... βαλιτζών, μιά χρυσή ζαφείρια παριστώσαν... ένα αεροπλάνο, χρυσούς στυλογράφους, δύο άσημένιες σφαιρες παριστώσας τον ούρανό και τη γη, δύο βαρύτιμα μπρούντζινα περιστερία συμβολίζοντα την ειρήνη, ντουζίνες άπό... γάντια αεροπορικά και τέλος ένα σαρφ... σμυτίτες για αεροπλάνο...

Και, αυτά όλα... προς τό παρόν. Γιατί κάθε μέρα καταφάνουν και νέα δώρα στον ένδοξο αεροπόρο!...

***

Μιά σελις του Δοστογιέφσκυ

Τό Μουσείον Δοστογιέφσκυ της Μόσχας έπλουτίσθη τελευταίως με ένα λειψώμα αυτογράφου διασημην άνδρών, τό όποιον άνηκε άλλοτε εις την Ρωσσία λογιαν Φανη Σαγκουλίεφ ή όποια απέθανε τό 1898.

Σε μιά άπο τίς σελίδες του λειψώματος ο Δοστογιέφσκυ έχει γραψει με ήμερομηνία 28 Οκτωβρίου 1860 τά εξής:

Έβθε ή καρδιά σας να μη γράσση ποτέ. Ουδέποτε και άν σάς σμυθή είθε να μη χύσση ποτέ τον τόσον ήρόδο και τόσον διανή τόσο με τον όποιον βλέπετε την ζωή. Έστέ άίονως νια. Ηιστήριτε με, τό να μινίτε νια έξαριτάται τόσον άπο σάς, όσον και άπο εκείνους που σάς περιβάλλον!...

***

Οι Ίνφάντες και ή μάνα του πυγμαχου

Οι Ίνφάντες (πριγκίπες) της Ισπανίας Ζουάν και Γκονζάλο, περνούσας μιά μέρα άπ' τό χωριό Ρεντίλ, πατρίδα διασημην Ισπανου προταθλήτου πυγμαχου Ούζκουτονου, έμπηζαν μέσα στο σπίτι του και χωρίς να φανερώσουν την ταυτότητα τους έπιασαν κούβεντα με την μητέρα του προταθλήτου ρωτώντας την για τον γυό της.

Έπειτα άπο μιά όρα έτοιμασθήκανε να φύγουν. Τότε ή γρημ τους έρώτησε:

— Τίνος παιδια είσάτε κύριοι;

— Τού βασιλέα!... άποκριθήκαν εκείνοι.

Η καμένη ή γρημδα εσάπισε και άπο την χαρά της άφισα να κλαη. Γόρηρα όμως συνήλθε και παρσάλισε τά βασιλόπουλα να δειθόν να τα τρατήθ άπο ένα ποτήρι κρουσί, βγαλμένο άπο τά σταφύλια του άμπελιού της.

Και οι δύο Ίνφάντες δέχθηζαν εύχαρίστως και ποσύχρισαν τά ποτήρια τους με την γρημδα στην γυνία του διασημην γυού της!...

***

Για ποτέ λέγο ο χαμαιλέον... αλλάζει χρώματα

Τό προβλήμα αυτό—το γυατί, δηλαδή, ο χαμαιλέον αλλάζει ένα σφορο χρωματι έπισηχόληζεν, άπο την άρχαιότητα τους διασημωτρουσ των σοφών. Ο Άριστοτέλης, ο Πλίνιος, ο Κιουτση, ο Ντεκάρτ και ο Λιννιός, για ναναφέρουμε τους κυριώτερούς, ματαίως προσπάθηζαν να εβούν μιά εξήγηση στο φαινόμενο αυτό. Οι περισσότεροι άπ' αυτούς, παρατηρήσαντες ότι οι διαδοχικοί χρωματισμοί του χαμαιλέοντος, παρουσιαζών ορετική άναλογία με τό χρώμα του εδάφους και των δένδρων που βρισκείται τό έρωπτον, έβγαλαν τό συμπέρασμα ότι τό δέμα του έχει την ιδιότητα να νάνααλλά τά χρώματα των αντικειμένων που τό περιστοιχίζον. Σήμερα έντιούτος έχει άποδειχθή ότι ή γνώμη αυτή δεν είναι ορθή, όπως, επίσης, είναι εσφαλμένη και κάποια άλλη γνώμη που είχεν έπιχωρησθή επί ένα διάστημα, ότι, δηλαδή, ή μεταβολή του χρωματισμοί του χαμαιλέοντος έξαριτάται άπο τη θέλησή του.

Ορθότερη άπ' όλες, φαίνεται πως είναι ή εξήγησις που έδωσε ο δοκτωρ Ντιμεριό, ο όποιος επί χρόνια ήσχολήθη ειδικώς με τά έρωτάτα αυτά. Κατά τον Ντιμεριό, λοιπόν, ή ιδιότης αυτή των χαμαιλέοντων όφειλεται στην έντασι πάνταξινον του ήλιαζού ή και του τεχνητού άζόμη φωτός, στη θερμοκρασία, στην ήγρομετρική κατάσταση της ατμοσφαιρας και, έσομ-έσομ, άζόμη, στα πάθη και τά συναισθηθια που συγχλινίζον τον έσωτερικό του κόβρο!

Γιατί όμως, τότε, να παραξενευόμεθα; Μήπως και ο άνθρωπος δεν... κοκκινίζει άπο την ντροπή και δεν... πρασινίζει άπο τον θυμό; Ο χαμαιλέον μάλιστα έχει και κάτι ύπερ αυτού. Τά χρώματά του αλλάζον φυσιολογικά, ενό το έρωθίμα της αιδούς των δεσποινίδων μιας πόσεσ φορες δεν έχει... άγορασθή άπο τά μωροπολεία!...

